

GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ALAN BİREYLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ FARKLAR

Ozan BÜYÜKYILMAZ

Yrd.Doç.Dr.,Karabük Üniversitesi
İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü
ozanbuyukyilmaz@karabuk.edu.tr

Abdullah KARAKAYA

Doç. Dr.,Karabük Üniversitesi
İİBF, İşletme Bölümü
akarakaya@karabuk.edu.tr

Canan YILDIRAN

Araş.Gör., Karabük Üniversitesi
İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü
cananyildiran@karabuk.edu.tr

Geliş Tarihi: 25.12.2015

Kabul Tarihi: 15.03.2016

ÖZ

Çağımızda toplumlar bilgi yoğun ekonomiye doğru ilerlerken bu yolculukta girişimciliğin yeri ve önemi her geçen gün artmaktadır. Toplumun varlığı ve yaşama biçimi ile yakından ilişkili olan girişimcilik eğilimlerinin ortaya çıkarılması konusunda büyük etkenlerden birisi de eğitimidir. Girişimcilik eğitimi öncelikle bireylerin keşfedilmemiş girişimcilik özelliklerinin, ruhlarının ya da atışlarının farkında olmalarını sağlamaya yöneliktir.

Bu çalışmanın amacı, Karabük Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan farklı birim ve bölümlerdeki öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini değerlendirmektir. Bu amaçla, girişimcilik sürecinin temel evrelerini oluşturan düşünce, proje ve yatırım boyutlarının demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırılmıştır. Araştırmada anket yöntemiyle elde edilen veriler t-testi ve ANOVA yöntemiyle analiz edilmiştir. Girişimcilik eğiliminin farklı boyutlarında cinsiyete ve eğitim alınan akademik programa göre farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık girişimcilik eğiliminin yaş, iş deneyimi ve çalışılan sektör kapsamında farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Girişimcilik Eğilimi

THE DIFFERENCES BETWEEN ENTREPRENEURIAL TENDENCY OF INDIVIDUALS IN TERMS OF DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS THAT PARTICIPATED IN THE ENTREPRENEURSHIP TRAINING

ABSTRACT

While societies move towards knowledge-intensive economy, the role and importance of entrepreneurship is increasing day by day in our era. In this context, entrepreneurship training is one of the biggest factor for the reveal of entrepreneurial orientation which is closely associated with society's existence and life style. Entrepreneurship training is primarily intended to provide awareness of entrepreneurial characteristics, spirit or fire by individuals.

The aim of this study is to assess entrepreneurial tendency of the students took entrepreneurship courses in different units and departments in Karabuk University. For this purpose, it has been investigated whether there is any significant difference by demographic characteristics in idea, project and investment dimensions which constitute the basic stages of entrepreneurial process. It has been identified that there are significant differences in the dimensions of entrepreneurial tendency by gender and students academic program. On the other hand, it has been identified that there is not any significant difference in the dimensions of entrepreneurial tendency by age, work experience and sector.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneur, Entrepreneurial Tendency

GİRİŞ

Son yıllarda girişimciliğin ülke zenginliğinin artışına ve yeni iş imkanları üretmesi yoluyla istihdama sağladığı katkılar, girişimciliğe olan ilginin de artması sonucunu doğurmuştur. Günümüzde girişimcilik, ülkelerin ekonomik gelişimine katkı sağlayan, küresel dünyada rekabet avantajı elde edilmesine yardımcı olan ve bu yönüyle de ekonomik gelişim stratejileri kapsamında üzerinde önemle durulması gereken bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Girişimcilik alanında gerçekleştirilen çalışmalar ile de sağlıklı bir ekonomi oluşturmak isteyen, modern işletmeler kurarak iş imkanlarını arttırmayı amaçlayan, işsizliği ve fakirliği önlemek yolunda adımlar atan ülkelerde girişimcilik kültürüne aşırı önem verildiği ortaya konulmaktadır (Gorman vd., 1997; Keat vd., 2011). Dolayısıyla girişimcilik kültürünün, ekonomik gelişme, yenilikçilik, istihdam ve rekabet üstünlüğü konularında ülke ekonomilerine önemli katkılar sağladığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Girişimcilik kültürünün oluşumunda ve yeni iş alanlarında ihtiyaç duyulan yeteneklerin geliştirilmesinde, özellikle üniversiteler olmak

üzere çeşitli eğitim kurumları kapsamında gerçekleştirilen girişimcilik eğitiminin önemi giderek daha fazla hissedilmektedir. Girişimciliğin sahip olduğu bu stratejik önemin anlaşılmasıyla da, üniversitelerde çeşitli seviyelerde gerçekleştirilen girişimcilik eğitimlerinin sayısı ve popülaritesi gün geçtikçe artmaktadır. Bununla birlikte üniversitelerde gerçekleştirilen girişimcilik eğitiminin kalitesinin artırılmasında ve başarılı girişimciler yetiştirilmesinde, girişimciliği konu alan araştırmaların yapılmasının pratik faydalar sağlayacağı kabul edilen bir gerçektir.

Belirtilen tüm bu olgular kapsamında, potansiyel girişimciler olarak düşünülen üniversite öğrencilerini konu alan çalışmaların artırılmasının, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin doğru şekilde belirlenerek girişimciliğe yönelmeleri için cesaretlendirilmeleri açısından katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede çalışmanın amacı, Karabük Üniversitesi'nde girişimcilik eğitimi çerçevesinde öğrencilerin girişimciliğe bakış açısını değerlendirerek, girişimcilik eğiliminin çeşitli boyutlarının demografik unsurlar açısından farklılık gösterip göstermediğini ortaya koyabilmektir.

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Girişimciliğin Tanımı ve Önemi

Girişimciler bir ülkenin gelişmesini ve kalkınmasını üstlenen insanlardır. Girişimci kavramı değişik mesleklere göre de farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Ekonomistlere göre girişimci, üretim unsurlarını oluşturan kaynakları verimli bir şekilde kullanarak ve üretim yaparak para kazanan kişi olarak ifade edilmektedir. Sanayiciler ya da iş adamları için girişimci, yatırımcı, hırslı ve tutkulu bir rakip, müşteri ve işbirlikçidir. Bir ticaret adamına göre ise, yatırım yaparak, risk alan, rekabet edip para kazanan kişidir. Psikoloji çerçevesinde de girişimcilik tanımlanmakta ve bu kapsamda girişimci, istediği şeye sahip olmak, ulaşmak, denemek ve başkalarının sahip olduğu gücü paylaşmayı arzu eden motivasyonu yüksek kişiler olarak ele alınmaktadır (Yılmaz ve Sünbül, 2009:2).

Girişimci, mal ve hizmet üretmek için doğal kaynak, sermaye, emek gibi üretim faktörlerini bir araya getirerek faaliyette bulunan, diğer bir ifadeyle işletme kuran ve kurduğu işletmenin faaliyetlerini yürüten kişi olarak tanımlanmaktadır (Littunen, 2000:295). Kişilerin, kimseye bağlı olmadan, özgür bir şekilde hayallerini gerçekleştirmeyi, yeteneklerini ve yaratıcılıklarını kanıtlamayı amaçlamaları ve bu amaçlar doğrultusunda işletme kurmaları bir girişimi zorunlu kılmaktadır. Bu durumda ortaya çıkan her küçük işletmenin bir

girişimin sonucu olduğunu söylemek yanlış olmamaktadır. Bununla birlikte, kişiler ücretli olarak çalışma olanağı bulamaz ve kendi işlerini kurmak zorunda kalır ise, bu işlerin kurulmasının arkasındaki temel etken girişimcilik güdüsünün olmasıdır (Müftüoğlu, 1994:74-75).

Girişimci özelliğine sahip bir kişi, önemsiz durumları bile çok önemli durumlara veya fırsatlara çevirebilmektedir. Girişimci kişiler vizyon sahibi, büyük bir enerjiye işlerini gerçekleştiren, hayalci ve değişimin katalizörü durumundadır (Gerber, 2002:24). Bunun yanında yöneticiler de girişimleri sonucunda kar ya da zarar üstlenmeseler de, işletme kaynaklarını amaçlar doğrultusunda doğru şekilde yönlendirdikleri için girişimci olarak nitelendirilebilir. Bu kişiler ise girişimci - yönetici olarak adlandırılmaktadır (Dinçer ve Fidan, 2009:30).

Girişimciler kurmuş oldukları modern işletmeler sonucunda son iki yüz yılda daha çok önem kazanıp ekonomide önemli bir yer edinmişlerdir. Bu öneme sahip olmanın asıl nedeni ise, girişimciliğin ekonomik, sosyal, psikolojik ve teknolojik değişmelerden ve gelişmelerden dolayı dinamik oluşumun içinde değişimin ve yeniliğin gerçek temeli olduğuna olan inançtır (Saraçoğlu vd., 2010:1).

Aslında girişimcilik her şeyden önce bir zihniyettir. Bir kişi ister özgür olsun ister bir organizasyon içinde bulunsun, bulunduğu her ortamda ve koşulda var olan fırsatı fark edip, yakalayarak ekonomik başarı elde etmek için motivasyonunu ve kapasitesini kullanandır. Girişimci, mevcut olan bir pazara girmede, pazarı değiştirmede hatta yeni bir pazar yaratmada yaratıcılıktan ve yeniliklerden yararlanır. Girişimcilik, kişide yaratıcı olabilmenin ve risk alabilmenin özellikle önem kazandığı üretkenlik kabiliyetidir. Sanayi devriminden önce ticaret yapan kişiler şeklinde ortaya çıkan girişimci insan tipi, sanayileşme döneminde başka nitelikler ve önem kazanmıştır. Sanayileşme sürecinde girişimcilik niteliklerinde meydana gelen değişimler ekonomideki ve toplumdaki değerini arttırmıştır (Döm, 2006:8). Herhangi bir şirket çalışanı pazarlama, finansman gibi belirli bir alanda uzmanlaşıyorken, girişimci tüm fonksiyonları yönetmek durumundadır (Arıkan, 2004:69).

1.2. Girişimcilik Eğilimi ve Eğitimi

Girişimcilik eğilimi, kişinin girişimcilik yapmaya yönelmesi ve bunun için kendisine güvenmesini ifade etmektedir. Dolayısıyla girişimcilik eğilimi, girişimcilik yapabilme yeteneği ile ilgili bir kavramdır (Güreşçi, 2014:24-27). Girişimcilik eğilimi her şeyden önce bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin bir bileşimi olup, bireylerin kendi işini yapma konusundaki istek ve kararlılığı ifade etmektedir. Girişimcilik

davranışının bir parçası olup, özerklik, yenilik yapma, risk alma, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile birlikte bütünü oluşturmaktadır (Börü, 2006:28).

İşletmeler açısından ele alındığında, girişimcilik eğilimi üst kademedeki yönetimin hesaplı riskler üstenebilme, yenilik yapabilme ve proaktif davranışlar sergileyebilme yatkınlığını göstermektedir. Bu nedenle girişimcilik eğilimi yenilikçilik, proaktiflik ve risk alma konusunda üst yönetimin stratejileri ile yakından ilişkilidir. Genç girişimciler veya üniversite öğrenciler açısından düşünüldüğünde ise girişimcilik eğilimi, potansiyel girişimci kavramını ifade etmektedir. Potansiyel girişimci kişilerin kendilerini girişimsel davranışa sevk edebilecek özelliklere, becerilere ve isteklere sahip olmasını tanımlamak için kullanılmaktadır (Özdemir, 2013:618).

Girişimcilik, ekonominin gelişmesi için dinamik bir güç olmasından dolayı hayati bir öneme sahiptir. Bir işi kurmak ve onu devam ettirmek çok kolay olmamaktadır. Girişimcilerde, cesaret, yetenek ve yaratıcılığın bir arada bulunması gerekmektedir. Buda ancak bu faktörleri bünyesinde barındıran girişimciler sayesinde mümkün olabilmektedir. Girişimcilik eğiliminde ya da girişimcilik niyetinde belirleyici etkiye sahip olan birçok unsur vardır. Bunlar arasında finansal kaynaklar, eğitim, rol modelleri, iş tecrübesi, inanç, aile, kültür ve kişilik özellikleri öne çıkanlardır (Bozkurt ve Endurur, 2013:59).

Girişimcilik eğilimi ile gençler, özellikle de üniversite öğrencileri arasında yakın bir ilişkinin bulunduğu söylenebilir (Karabalut, 2009; Keat vd., 2011; Bilge ve Bal, 2012; Yıldız ve Kapu, 2012; Bozkurt ve Endurur, 2013; Özdemir, 2013). Gençlerin hayata atılmak ve tutunmak istemeleri, daha enerjik olmaları ve iş fırsatlarını işe dönüştürme konusunda diğer yaş gruplarına göre daha istekli olmaları oldukça normaldir. Çünkü girişimcilik, fikri ve fiziki bir hareketliği gerektirmektedir. Bu hareketliliğin gençler arasında girişimciliğe dönüştürülmesi önemli bir kazanım olacaktır (Güreşçi, 2014:24).

Gelişen ekonomiler için girişimcilik stratejik öneme sahiptir. Nedeni ise kar elde etmenin, yeni iş sahaları meydana çıkarmanın girişimcileri teşvik etmekten geçmesidir. Bundan dolayı da girişimcilik eylemleri bölgelerin, ülkelerin kalkınmasında temel oluşturmaktadır. Dahası girişimcilik pazara yeni mal ve hizmet sunmanın, istihdamı arttırmanın etkili yoludur. Ülkeye ve ekonomiye birçok anlamda faydası olan girişimcilik özendirilmelidir (Korkmaz, 2012:211-212).

Bireylerdeki girişimcilik yönlerinin ortaya çıkmasında bireyin sahip olduğu kişisel özelliklerin önemi büyüktür. Girişimciliğin özellikleri arasında en çok başarıya ihtiyacı, risk almak ve denetim

odağı araştırılmıştır (Naffziger, 1995:32). Girişimci olan bireylerin en önemli kişilik özelliklerinin başında ise risk alma sayılabilir.

Araştırmalar, kişilerin doğumdan itibaren aileden aldığı eğitimden ve görgüden daha çok etkilendiğini ve bunları yaşam boyu devam ettirdiğini ortaya koymaktadır. Bundan dolayı kişinin aile yapısı olsun, yetiştiği ve yaşadığı çevre şartları olsun girişimcilik kültürünün oluşmasında oldukça önemli rol oynamaktadır (Çelik ve Akgemci, 1998:32).

Girişimcilik, doğumla birlikte gelen özellikler ile bazı faktörlerin bireyleri etkilemesiyle meydana çıkmaktadır. Girişimciler, doğal yeteneklerin ortaya çıkması ile girişimci olarak nitelendirilir. Bireylerdeki bu yeteneklerin ortaya çıkmasında aileler, arkadaşlar, toplumsal çevreler, olaylar ve teknoloji gibi çeşitli faktörler etkili olmaktadır (Örücü vd., 2007:30).

Girişimcilik eğitimi, bireysel ve çevresel faktörlerin bileşimidir ve bireylerin kendi işlerini yapma isteklerini ve kararlılıklarını ifade etmektedir. Girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimine doğru güçlü bir yönelme oluşturmaktadır. Üniversitelerde eğitim gören gençlerin girişimcilik yönlerinin ortaya çıkarılmasında ve girişimci ruhlarının teşvik edilmesinde büyük bir etkisi olduğu kabul edilmektedir. Eğitim gören gençlerin hepsinin girişimci haline geleceği söylenilemez. Fakat girişimcilik eğitimi, girişimcilik istek ve eğilimi içinde bulunan öğrencilerin bu yöndeki potansiyellerinin, enerjilerinin ortaya çıkmasına ve geliştirilmesine büyük katkı sağlamaktadır (Börü, 2006:25-27).

Girişimcilik eğitimi, bireylerin özellikle gençlerin tutum ve davranışlarının oluşmasında önemli faktördür. Eğitimin genel olarak gençlerin gelecekle ilgili olan hayallerinin ve arzularının şekillenmesinde etkili olduğundan dolayı potansiyel girişimcilerin yetiştirilmesi, geliştirilmesi bakımından artık bir gereksinim olduğu anlaşılmıştır (Dündar ve Ağca, 2007:123).

1.3. Girişimcilik Boyutları

Girişimcilik süreçleri olarak veya işletmenin kuruluş aşamaları olarak adlandırılan aşamalar, Mucuk (2008) tarafından üç grupta toplanılarak; yatırım öncesi ve yatırım çalışmalarını kapsayan yani yatırım projesi fikrinden işletme (üretim geçiş) aşamasına kadar yedi bölümde incelenmektedir. Şimşek ve Çelik (2012) ise, işletme kurma düşüncesi (proje fikrinin doğuşu), ön araştırmalar (fizibilite etütleri), değerlendirme ve yatırım kararından sonra kesin proje, projenin uygulanması, işletme (üretim geçiş) aşaması olarak bir gruplandırma yapmaktadır. Dinçer ve Fidan (2009)'ın çalışmasında ise; proje-yatırım

düşüncesi, yapılabilirlik (fizibilite) çalışmaları, yatırım kararı ve son olarak uygulama aşaması olarak sınıflandırılmaktadır. Can vd. (1994) tarafından yapılan çalışmada, ilk kuruluş çalışmaları başlığı altında incelenmektedir.

Girişimcilik süreci, her aşaması farklı yapılardan oluşan çeşitli boyutlara ayrılarak incelenebilir. Bu boyutlar şu şekildedir.

- *Düşünce Boyutu*, girişimcilerin gerçekleştirmek istediği hedefler çoğunlukla yatırım yapma fikrinin kaynağını meydana getirir. Bunlar, yüksek gelir sağlamak, bölgenin kalkınmasına katkıda bulunmak gibi hedeflerden oluşmaktadır. Hangi hedeflerle olursa olsun, kişiler ya da kurumlar, ilk olarak bir yatırım yapma düşüncesinden hareket etmektedir (Dinçer ve Fidan, 2009:127).

- *Proje Boyutu*, girişimcinin kafasında oluşan proje fikrinin yapılabilir nitelikte olup olmadığı, gerçekleştirilen bazı ön araştırmalar sonucunda ortaya çıkacaktır. Eğer ön araştırmalar olumlu sonuçlandıysa, devamında ön proje ve kesin proje çalışmaları gerçekleştirilecektir (Şimşek ve Çelik, 2012:41). Proje hazırlanırken ya da değerlendirilirken, yatırımın konusu, finansal, ekonomik, teknik ve pazar açısından her yönüyle enine boyuna ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle proje hazırlama ve değerlendirme, devamlı olan bir süreçtir. Projesiz yatırım yapan işletmeler, pusulasız gemiler gibidir. Nereye gideceklerini bilemeyecekleri gibi, nasıl bir yere ulaşacaklarını da bilemeyeceklerdir (Gürdoğan, 2011:16-17).

- *Yatırım Boyutu*, düşünce boyutun ardından yapılan araştırmalarla birlikte hazırlanan ön proje ve kesin projelerden sonra artık yatırım boyutuna geçilmektedir. Yatırım boyutu kapsamında, yatırımın kimin tarafından gerçekleştirileceği ve yürüteceği, kimin nelerden sorumlu olacağı, hangi sınırlar içinde faaliyette bulunulacağı ele alınmaktadır (Dinçer ve Fidan, 2009:130). İşletmelerin en hareketli boyutu yatırımlar boyutudur. Yatırımsız işletme ve projesiz de yatırım olmaz (Gürdoğan, 2011:16).

2. KARABÜK ÜNİVERSİTESİ'NDE GİRİŞİMCİLİK YÖNELİMİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMA

2.1. Hipotezler

Literatürde üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yönelik yapılan farklı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmaların genel olarak amacı, girişimcilik eğitimi almış öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin derecesini belirleyebilmektir. Bununla birlikte,

gerçekleştirilen farklı araştırmalar çerçevesinde demografik özelliklerin girişimcilik eğilimi üzerinde etkili olan bir unsur olduğu ortaya konulmaktadır. Bu kapsamda cinsiyet (Börü, 2006; Bilge ve Bal, 2012; İrmiş ve Barutçu, 2012; Kılıç vd., 2012), yaş (Korkmaz, 2012), gelir durumu (İrmiş ve Barutçu, 2012; Kılıç vd., 2012; Korkmaz, 2012) ve eğitim alınan akademik program (İbicioğlu vd., 2010; Yıldız ve Kapu, 2012; İrmiş ve Barutçu, 2012) gibi demografik faktörlerin girişimcilik eğilimi üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

Dolayısıyla, çalışma kapsamında oluşturulan hipotezler aşağıda sunulmaktadır.

- **H1:** Katılımcıların girişimcilik eğiliminin düşünce boyutu (H1a), proje boyutu (H1b) ve yatırım boyutu (H1c) cinsiyet açısından farklılık göstermektedir.

- **H2:** Katılımcıların girişimcilik eğiliminin düşünce boyutu (H2a), proje boyutu (H2b) ve yatırım boyutu (H2c) yaş açısından farklılık göstermektedir.

- **H3:** Katılımcıların girişimcilik eğiliminin düşünce boyutu (H3a), proje boyutu (H3b) ve yatırım boyutu (H3c) sahip olunan iş deneyimi açısından farklılık göstermektedir.

- **H4:** Katılımcıların girişimcilik eğiliminin düşünce boyutu (H4a), proje boyutu (H4b) ve yatırım boyutu (H4c) çalışılan sektör açısından farklılık göstermektedir.

- **H5:** Katılımcıların girişimcilik eğiliminin düşünce boyutu (H5a), proje boyutu (H5b) ve yatırım boyutu (H5c) eğitim alınan akademik program açısından farklılık göstermektedir.

2.2. Çalışmanın Metodolojisi

Metodolojisi kapsamında çalışmanın amacına ve katkısına, kapsam ve alanına, anakütle ve örnekleme, veri toplama ve analiz yöntemine, çalışmada kullanılan ölçeklere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.2.1. Çalışmanın Amacı ve Katkısı

Çalışmanın temel amacı, Karabük Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan farklı bölümlerdeki öğrencilerin girişimciliğe bakış açısını değerlendirerek, girişimcilik eğilimlerinin çeşitli boyutlarının demografik unsurlar açısından farklılık gösterip göstermediğini ortaya koyabilmektir. Bu amaçla gerçekleştirilecek bir çalışmanın, başarılı girişimciler yetiştirmek amacıyla uygulanacak eğitimlerde ve

girişimcilik kültürünün oluşturulmasında üniversitelere veri sağlayacağı ve yol göstereceği düşünülmektedir.

2.2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Karabük Üniversitesi'nde ön lisans ve yüksek lisans seviyesinde girişimcilik eğitimi almakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma Karabük Üniversitesinde 4 kredilik girişimcilik dersi alan ön lisans ve yüksek lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu kitlenin seçilmesinin nedeni farklı alanlarda eğitim almış insanların iş hayatına geçiş sürecinde girişimci olma faaliyetlerinde bulunup bulunmayacaklarını tespit etmektir. Bu kapsamda Fen Bilimleri Enstitüsü'nde, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde ve Meslek Yüksekokulu'nda öğrenimine devam eden ve tesadüfi olarak seçilen 600 öğrenciye geri dönüş oranları da dikkate alınarak anket formu dağıtılmıştır. Dağıtılan anketlerden 214 tanesi geri dönmüş ve analiz için uygun bulunmuştur. Geri dönüş oranı %35,6 olarak tespit edilmiştir.

2.2.3. Veri Toplama ve Analiz Yöntemi

Çalışmada veri toplama amacıyla anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların girişimcilik eğiliminin derecesini belirlemek amacıyla oluşturulan 41 maddelik ölçek kullanılmıştır. Belirtilen 41 maddenin 17 tanesi girişimcilik eğiliminin düşünce boyutuna, 14 tanesi proje boyutuna ve 10 tanesi yatırım boyutuna ilişkin ifadelerden oluşmaktadır. Belirtilen 41 ifade, Akşit (2003) tarafından gerçekleştirilen çalışma kapsamında kullanılan soru ifadelerinden yararlanılarak elde edilmiştir. Ölçek maddeleri, "1= Tamamen Katılıyorum" ile "5= Tamamen Katılmıyorum" arasında değişen cevaplar barındırmaktadır.

Çalışma çerçevesinde analizler, örneklemden elde edilen veriler kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla öncelikle ölçeklerin yapısal geçerliliğini test edebilmek için ölçek maddelerine açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizlerine ek olarak tüm ölçeklerin güvenilirlik analizleri de gerçekleştirilmiştir. Güvenilirlik analizi kapsamında ölçeklerin içsel tutarlılığını belirleyebilmek için Cronbach Alfa (α) istatistiğinden yararlanılmıştır. Katılımcıların girişimcilik eğiliminin önemli görülen demografik değişkenler kapsamında farklılaşp farklılaşmadığı ise t-testi ve ANOVA testi aracılığıyla araştırılmıştır.

3. Bulgular

Bulgular çerçevesinde ilk olarak katılımcıların demografik dağılımları incelenmiş, ikinci olarak geçerlilik ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiş, üçüncü olarak ise katılımcıların girişimcilik eğiliminin boyutlarını oluşturan düşünce, proje ve yatırım boyutlarına ilişkin elde edilen verilerin ortalamaları, standart sapmaları ve aralarındaki korelasyonlara bakılmıştır. Son olarak ise çalışma kapsamında oluşturulan hipotezlere ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir.

3.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcıların demografik değişkenlere göre dağılımı çerçevesinde, cinsiyet, yaş, çalışılan sektör, iş deneyimi ve kayıtlı olunan akademik program değişkenlerine ilişkin elde edilen bulgular değerlendirilmektedir. Belirtilen değişkenlere ilişkin elde edilen dağılımlar Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Dağılımı

Özellik	Grup	N	%	Özellik	Grup	N	%
Cinsiyet	Erkek	131	%61	Sektör	Ticari	16	%7
	Kadın	83	%39		İmalat	37	%17
Yaş	30 yaş ve altı	160	%75		Hizmet	89	%42
	31-40 yaş arası	44	%20		Diğer	45	%21
	41 yaş ve üstü	10	%5		Hiçbiri	27	%13
İş Deneyimi	3 yıl ve altı	94	%44		Akademik Program	SBE	88
	4-10 yıl arası	53	%25	FBE		74	%35
	11 yıl ve üstü	37	%17	MYO		52	%24
	İş deneyimi yok	30	%14				

Katılımcıların içinde buldukları sektöre göre dağılımları incelendiğinde, %7’sinin (16 kişi) ticaret, %17’sinin (37 kişi) imalat, %42’sinin hizmet sektörünün, %21’inin (45 kişi) ise diğer sektörlerden biri içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında katılımcıların %13’ünün (27 kişi) hiçbir sektör içerisinde yer almadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Belirtilen sektörlerde sahip olunan iş deneyimine göre ise katılımcıların %44’ünün (94 kişi) 3 yıl ve altında, %25’inin (53 kişi) 4 ile 10 yıl arasında, %17’sinin (37 kişi) 11 yıl ve üstünde deneyime sahip olduğu, %14’ünün (30 kişi) ise herhangi bir iş deneyiminin bulunmadığı görülmektedir.

Katılımcıların akademik programlarına göre dağılımları incelendiğinde, %41’inin (88 kişi) Sosyal Bilimler Enstitüsü, %35’inin (74 kişi) Fen Bilimleri Enstitüsü ve %24’ünün (52 kişi) Meslek Yüksekokulu içerisinde yer aldığı belirlenmiştir.

3.2. Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi

Çalışma kapsamında kullanılan ölçek maddelerinin, farklı çalışmalardan yararlanılarak oluşturulması nedeniyle, girişimcilik eğilimi ölçeği kapsamında yer alan 41 maddenin yapı geçerliliğini ortaya koyabilmek amacıyla açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır.

Gerçekleştirilen açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçekte yer alan 14 madde, faktör yükünün 0,50'nin altında olması ve/veya oransal ortak etken varyansının (communalities) 0,40'ın altında olması nedeniyle analiz dışı bırakılmış ve faktör analizi tekrarlanmıştır (Costello ve Osborne, 2005; Brown, 2006). Faktör yapısına uyum sağlamayan 14 maddenin analiz dışında bırakılması ile gerçekleştirilen faktör analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	Fonksiyonel Değişkenler	1	2	3
Yatırım Boyutu	Bir iş kurmak ve başarılı olmak için Müşteri/Pazar önemli unsurdur.	0,868	0,190	0,179
	Bir iş kurmak ve başarılı olmak için İş Fikri/Ürün önemli unsurdur.	0,833	0,148	0,245
	Organizasyonel yapının hazırlanması iş planının en önemli bölümüdür.	0,826	0,041	0,052
	Bir iş kurmak ve başarılı olmak için Sermaye önemli unsurdur.	0,812	0,170	0,135
	Üretim planının hazırlanması iş planının en önemli bölümüdür.	0,810	0,149	0,116
	Girişimcilik raporu projeyi gerçekleştirmede önemlidir.	0,809	0,143	0,056
	Bir ürünü/hizmeti üretmeyi planlarken karlılığın yüksek olması önemlidir.	0,788	0,203	0,206
	Pazar araştırması iş planının en önemli bölümüdür.	0,784	0,156	0,122
	Yönetim yeteneği iş planının en önemli bölümüdür.	0,781	0,056	0,040
	Finansal tabloların hazırlanması iş planının en önemli bölümüdür.	0,763	0,034	0,032
Düşünce Boyutu	Başarılı oldukça işimi büyütebilirim.	0,059	0,803	0,243
	Genellikle çok çalıştığım konularda başarılı olurum.	0,136	0,769	0,220
	3-5 yıl sonrası için gerçekleştirmeyi planladığım amaçlarım bulunmaktadır.	0,247	0,761	0,208
	Büyük başarılar elde etmem çalışmam sayesinde gerçekleşmektedir.	0,090	0,761	0,197
	İşimle ilgili yeni alanlara girmek benim için idealdir.	0,155	0,760	0,194
	Eğer gerçekten istersem her şeyin üstesinden geleceğime inanırım.	0,158	0,755	0,288
	Ülkemde girişimcilerin olması beni her zaman onurlandırır.	0,156	0,753	0,213

	Büyük başarılar elde etmem kabiliyetim sayesinde gerçekleşmektedir.	0,136	0,724	0,010
	Girişimci kelimesi beni tanımlar.	0,041	0,660	0,109
Proje Boyutu	Üretilen ürünle veya hizmetle ilgili bilgi sahibi olmamak kuracağımız işi etkiler.	0,157	0,246	0,779
	Günümüzde bir girişimci için en önemli özellik yenilikçiliktir.	0,122	0,199	0,768
	Önemli bir konuda karara varmam gerektiğinde ilgili ve bilgili kişilere danışırım.	0,212	0,153	0,756
	Müşteri ilişkileri yönetimi ile ilgili bilgi sahibi olmamak kuracağımız işi etkiler.	0,115	0,224	0,723
	Günümüzde bir girişimci için en önemli özellik cesarettir.	0,110	0,197	0,670
	Çevremdeki insanlar girişimcileri olumlu tanımlamaktadır.	0,043	0,096	0,657
	Kendi iş yerini kurmak, para kazanmanın etkili bir yoldur.	0,072	0,085	0,645
	İnsanlar girişimcilerden etkilenirler.	0,066	0,182	0,642
Özdeğerler	9,990	4,364	2,552	
Varyansı Açıklama Oranı (%)	37,001	16,162	9,453	
Kümülatif Varyansı Açıklama Oranı (%)	37,001	53,163	62,616	
KMO Uygunluk Ölçütü = 0,919	Barlett Küresellik Testi $\chi^2 = 4514,299$ sd = 276 p<0,001			

Faktör yapısına uyum sağlamayan 14 maddenin analiz dışında tutulması ile gerçekleştirilen açıklayıcı faktör analizi sonucunda varyansı açıklama yüzdesi birden büyük olan üç faktör belirlenmiştir. Belirlenen üç faktörün toplam değişkenliğin %62,616'sını açıklama yeteneğine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede birinci faktör (10 madde) girişimciliğin yatırım boyutu olarak, ikinci faktör (9 madde) düşünce boyutu olarak ve üçüncü faktör (8 madde) proje boyutu olarak isimlendirilmektedir.

Faktör isimleri belirlendikten ve dolayısıyla analizler çerçevesinde kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliği sağlandıktan sonra güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenilirlik değerleri, girişimcilik eğilimi ölçeğinin belirlenen her bir alt boyutuna ilişkin olarak hesaplanan Cronbach Alfa (α) istatistiğinin hesaplanması ile belirlenmiştir. Ölçek boyutlarına ilişkin elde edilen güvenilirlik değerleri Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Boyut	Güvenilirlik Değeri (α)
Düşünce Boyutu	0,921
Proje Boyutu	0,878
Yatırım Boyutu	0,949

Tablo 3'de yer alan güvenilirlik analizi sonuçları incelendiğinde, girişimcilik eğiliminin tüm boyutlarına ilişkin elde edilen güvenilirlik değerlerinin 0,70'in üzerinde olduğu görülmektedir. Yapı geçerliliğine ve güvenilirliğe ilişkin sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, çalışma kapsamında kullanılan girişimcilik eğilimi ölçeğinin yapısal olarak geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir (Nunnally ve Bernstein, 1994:265; Tavşancıl, 2010:29).

3. 3. Değişkenler Arası İlişkiler

Hipotezlerin test edilmesinden önce, çalışma kapsamında incelenen değişkenler arasındaki karşılıklı ilişkilerin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bu amaçla girişimcilik eğiliminin boyutlarını oluşturan yatırım, düşünce, ve proje boyutu ile çalışma kapsamında kullanılan demografik değişkenler korelasyon analizine tabi tutulmuştur. Gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçları ile birlikte değişkenlere ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4'de sunulmaktadır.

Tablo 4. Tanımlayıcı İstatistikler

	Değişken	Ort.	S.S.	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Cinsiyet	1,388	0,488	-							
2	Yaş	1,299	0,552	-0,171*	-						
3	İş Deneyimi	2,014	1,085	-0,001	0,369**	-					
4	Sektör	3,224	1,181	0,133	0,055	0,316**	-				
5	Akademik Program	1,832	0,793	-0,073	-0,314**	-0,014	-0,130	-			
6	Proje Boyutu	3,968	0,726	0,164*	-0,007	0,007	0,008	-0,040	-		
7	Düşünce Boyutu	3,879	0,834	0,109	-0,082	-0,086	-0,028	0,016	0,479**	-	
8	Yatırım Boyutu	3,900	0,878	0,022	0,003	0,061	-0,088	0,001	0,325**	0,348**	-

*p<0,05; **p<0,01;

Tablo 4 incelendiğinde girişimcilik eğiliminin boyutları arasındaki ilişkilerin anlamlı ($p<0,01$) ve beklenen yönde olduğu görülmektedir. Elde edilen anlamlı ilişkiler, hipotez testleri çerçevesinde farklılıkların incelenbilmesine olanak sağlamaktadır.

3. 3. Hipotez Testleri

Hipotez testleri çerçevesinde katılımcıların girişimcilik eğiliminin (yatırım, proje, düşünce boyutu açısından) çalışma kapsamında kullanılan demografik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Bu amaçla gerçekleştirilen analizlerde t-testi ve ANOVA testinden yararlanılmıştır.

Farklılık analizleri kapsamında ilk olarak katılımcıların cinsiyeti açısından girişimcilik eğiliminin yatırım, düşünce ve proje boyutlarında herhangi bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Gerçekleştirilen t-testi sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5. Cinsiyete Göre Girişimcilik Eğilimi

Düşünce Boyu-	Ort.	S.S.	t	sd	Sig. (p)
Erkek	3,807	0,901	-1,602	212	0,111
Kadın	3,993	0,705			
Proje Boyutu	Ort.	S.S.	t	sd	Sig. (p)
Erkek	3,873	0,783	-2,425*	212	0,016
Kadın	4,118	0,601			
Yatırım Boyutu	Ort.	S.S.	t	sd	Sig. (p)
Erkek	3,885	0,876	-0,319	212	0,750
Kadın	3,924	0,887			

* $p < 0,05$; N= erkek 131, kadın 83.

Tablo 5 incelendiğinde, yalnızca girişimcilik eğiliminin proje boyutu açısından kadın ve erkek katılımcılar arasında bir farklılık olduğu görülmektedir ($t(212)=2,425$, $p < 0,05$). Bu kapsamda iki grup arasındaki ortalamalara bakıldığında, kadın girişimcilerin ($= 4,118$) erkek girişimcilere ($= 3,873$) göre yeni projeler geliştirme konusunda daha fazla girişimcilik eğiliminin olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla H1a ve H1c hipotezleri reddedilirken, H1b hipotezi kabul edilmiştir.

İkinci olarak katılımcıların yaşları açısından girişimcilik eğiliminin proje, düşünce ve yatırım boyutlarında herhangi bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda girişimcilik eğiliminin düşünce boyutunda ($F=0,723$; $p > 0,05$), proje boyutunda ($F=0,680$; $p > 0,05$) ve yatırım boyutunda ($F=0,295$; $p > 0,05$), yaş grupları açısından bir farklılık

olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla H2a, H2b ve H2c hipotezleri reddedilmiştir.

Üçüncü olarak katılımcıların iş deneyimleri açısından girişimcilik eğiliminin proje, düşünce ve yatırım boyutlarında herhangi bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda girişimcilik eğiliminin düşünce boyutunda ($F=1,093$; $p>0,05$), proje boyutunda ($F=0,082$; $p>0,05$) ve yatırım boyutunda ($F=0,295$; $p>0,05$) katılımcıların iş deneyimleri açısından bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla H3a, H3b ve H3c hipotezleri reddedilmiştir.

Dördüncü olarak katılımcıların içinde bulunduğu sektör açısından girişimcilik eğiliminin proje, düşünce ve yatırım boyutlarında herhangi bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yine gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda girişimcilik eğiliminin düşünce boyutunda ($F=0,597$; $p>0,05$), proje boyutunda ($F=0,527$; $p>0,05$) ve yatırım boyutunda ($F=0,957$; $p>0,05$) katılımcıların içinde bulunduğu sektör açısından bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla H4a, H4b ve H4c hipotezleri de reddedilmiştir.

Son olarak ise katılımcıların eğitim aldıkları akademik program açısından girişimcilik eğiliminin proje, düşünce ve yatırım boyutlarında herhangi bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 6'de sunulmaktadır.

Tablo 6. Eğitim Alınan Akademik Programa Göre Girişimcilik Eğilimi

Proje Boyutu		F= 7,495	p= 0,001**	
Eğitim Alınan Akademik Prog. (I)	Ort.	Eğitim Alınan Akademik Prog. (J)	Ort. Farkı (I-J)	Sig. (p)
SBE	4,104	FBE	0,393**	0,001
		MYO	0,001	1,000
FBE	3,711	SBE	-0,393**	0,001
		MYO	-0,392**	0,007
MYO	4,103	SBE	-0,001	1,000
		FBE	0,392**	0,007
Düşünce Boyutu		F= 4,539	p= 0,012*	
Eğitim Alınan Akademik Prog. (I)	Ort.	Eğitim Alınan Akademik Prog. (J)	Ort. Farkı (I-J)	Sig. (p)
SBE	3,961	FBE	0,308*	0,048

		MYO	-0,101	0,761
FBE	3,653	SBE	-0,308*	0,048
		MYO	-0,409*	0,017
MYO	4,062	SBE	0,101	0,761
		FBE	0,409*	0,017
Yatırım Boyutu		F= 1,140	p= 0,322	
Eğitim Alınan Akademik Prog. (I)	Ort.	Eğitim Alınan Akademik Prog. (J)	Ort. Farkı (I-J)	Sig. (p)
SBE	3,951	FBE	0,174	0,421
		MYO	-0,038	0,968
FBE	3,777	SBE	-0,174	0,421
		MYO	-0,212	0,379
MYO	3,989	SBE	0,038	0,968
		FBE	0,212	0,379

* p<0,05; **p<0,01; N= SBE 88, FBE 74, MYO 52.

Tablo 6 incelendiğinde, girişimcilik eğiliminin yatırım boyutunda ($F=1,140$; $p>0,05$), katılımcıların eğitim aldığı akademik program açısından bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşılık SBE’de ($\bar{x} = 4,104$) ve MYO’da ($\bar{x} = 4,103$) girişimcilik eğitimi alan katılımcıların, FBE’de ($\bar{x} = 3,711$) girişimcilik eğitimi alan katılımcılara göre proje boyutu açısından daha fazla girişimcilik eğiliminin bulunduğu belirlenmiştir. Yine aynı şekilde SBE’de ($\bar{x} = 3,961$) ve MYO’da ($\bar{x} = 4,062$) girişimcilik eğitimi alan katılımcıların, FBE’de ($\bar{x} = 3,653$) girişimcilik eğitimi alan katılımcılara göre düşünce boyutu açısından da daha fazla girişimcilik eğiliminin bulunduğu belirlenmiştir. Bu bulgular çerçevesinde H5c hipotezi reddedilirken, H5a ve H5b hipotezleri kabul edilmiştir.

SONUÇ

Karabük Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan farklı bölümlerdeki öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmayla, girişimcilik sürecinin temel evrelerini oluşturan düşünce, proje ve yatırım boyutlarının çeşitli demografik unsurlar açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

Belirtilen amaçla gerçekleştirilen bu çalışmanın, ülkemizdeki girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılmasında katkı sağlayacağı ve yol göstereceği düşünülmektedir. Çünkü girişimcilik sağlıklı bir ekonomi yaratmada ve ekonomik büyümeyi teşvik etmede hayati öneme sahiptir. Bununla birlikte girişimciliğin ve girişimci kişilerin

varlığının ülke ekonomileri açısından yadsınamaz değere sahip olduğu da bilinen bir gerçektir. Bu çerçevede, başarılı girişimciler yetiştirmek için uygulanacak eğitimlerin kalitesini arttırabilmek ve bireyin girişimcilik yapısına uygun eğitimi kendisine sunabilmek amacıyla üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin saptanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Karabük Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Safranbolu Meslek Yüksekokulu'nda 4 kredilik girişimcilik dersi alan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmada, öğrencilerin, farklı boyutlara ilişkin girişimcilik algıları anket yöntemi aracılığıyla elde edilen veriler üzerinde t-testi ve ANOVA analizi kullanılarak belirlenmiştir. Böylece, farklı alanlarda eğitim almış insanların iş hayatına geçiş sürecinde girişimci olma faaliyetlerinde herhangi bir farklılık bulunup bulunmadığı tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, ilk olarak, cinsiyetin, girişimciliğin proje boyutu açısından öğrencilerin girişimcilik eğilimini farklılaştırdığı görülmektedir. Bu çerçevede kadın girişimcilerin ($n = 4,118$) yeni projeler geliştirme konusunda erkek girişimcilere ($n = 3,873$) oranla daha istekli oldukları belirlenmiştir ($t(212)=2,425$, $p<0,05$). Dolayısıyla fikirlerin projelendirilmesi konusunda kadınların daha istekli olduğu düşünülmektedir. Bu bulgunun aslında literatürdeki diğer çalışmalarla farklılık gösterdiği söylenebilir. Gerçekleştirilen çalışmalar genel olarak erkeklerin girişimcilik niyetlerinin kadınlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır (Kılıç vd., 2012; Yılmaz ve Sünbül, 2009). Araştırma kapsamında elde edilen bulgulardaki farklılığın nedeni olarak günümüzde kadınların girişimcilik faaliyetlerinde bulunabileceği alanların sayısının artması ve farklı fikirler ortaya koyma konusundaki isteklilikleri gösterilebilir.

Bununla birlikte düşünce ve yatırım boyutu açısından cinsiyetin girişimcilik eğilimi üzerinde bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir. Bu çerçevede, yeni fikirler düşünme ve bu fikirleri yatırıma yöneltme açısından kadın ve erkek girişimciler arasında bir farklılık bulunmamaktadır. Bazı çalışmalar kapsamında da benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir (Gemlik ve Kırac, 2013). Belirtilen boyutlar açısından girişimcilik eğiliminin cinsiyete göre değişmemesinde, toplum hayatında kadın ve erkeklerin birlikte yer alması, eğitim hizmetlerinden kadın ve erkeklerin eşit olarak faydalanması ve çalışmaya katılan öğrencilerin aynı eğitimi almaları gibi nedenlerin etkili olduğu düşünülmektedir.

İkinci olarak, elde edilen bulgular, öğrencilerin eğitim aldıkları akademik program açısından girişimciliğin proje boyutunun ($F = 7,495$; $p < 0,01$) ve düşünce boyutunun ($F = 4,539$; $p < 0,05$) farklılaştığını, fakat yatırım boyutunda ($F = 1,140$; $p > 0,05$) bir farklılık bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, girişimciliğin proje ve düşünce boyutu kapsamında, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde ve Meslek Yüksekokulu'nda girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin, Fen Bilimleri Enstitüsü'nde girişimcilik eğitimi alan öğrencilere göre daha fazla girişimcilik eğiliminin bulunduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla sosyal bilimler alanında girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin fen bilimleri alanında aynı eğitimi alan öğrencilere göre yeni fikirler geliştirme ve fikirleri projelendirme konusunda daha istekli olduğu söylenebilir. Literatürde gerçekleştiren çalışmalar kapsamında da eğitimin girişimcilik üzerinde etkili bir unsur olduğu ortaya konulmaktadır (İbicioğlu vd., 2010; Keat vd., 2011; İrmiş ve Barutçu, 2012). Fakat literatür kapsamında sosyal bilimler ve fen bilimleri alanları kapsamında karşılaştırmalı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Son olarak ise girişimciliğin tüm boyutları açısından yaşın, iş deneyiminin ve girişimcilerin içinde buldukları sektörün girişimcilik eğilimi üzerinde herhangi bir farklılaştırıcı etkisinin bulunmadığı çalışma kapsamında ulaşılan diğer bir bulgudur.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde bireylerin girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkarma konusunda üniversitelerde verilen girişimcilik eğitiminin önemli bir rolünün bulunduğu söylenebilmektedir. Bulgular çerçevesinde kadın girişimcilerin yeni projeler geliştirmek konusunda yüksek derece istekliliğinin bulunduğu, dolayısıyla doğru fırsatları elde etmeleri durumunda yeni fikirler üreterek ekonomik ve toplumsal hayata önemli katkılar sağlayacakları yadsınamaz bir gerçektir. Yine üniversite eğitimi kapsamında, sosyal bilimler alanında verilen girişimcilik eğitiminin fen bilimleri alanında verilen eğitime göre, girişimcilik eğilimi üzerinde daha etkin sonuçlar meydana getirdiği görülmektedir. Dolayısıyla fen bilimleri alanında da girişimcilik eğitiminin yaygınlaştırılması ve bununla birlikte temel işletmecilik eğitimine de ayrıca önem verilmesi, tıp, mühendislik gibi farklı alanlarda gerçekleştirilecek yeniliklerin sayısını arttıracaktır.

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin girişimciliğin farklı boyutları açısından girişimcilik eğilimlerini belirleyerek öğrencilerin doğru yönlendirilmesi ve iş hayatına kazandırılması konusunda katkı sağlamaktadır. Bu katkının, girişimci istihdamını artırmak ve

böylelikle işsizliği azaltarak ülke ekonomisinin gelişimine hizmet etmek konusunda önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, bu çalışma ile sosyal bilimler ve fen bilimleri alanında gerçekleştirilen girişimcilik eğitiminin, girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi karşılaştırmalı olarak incelenmekte ve böylece literatüre de ayrıca katkı sağlanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akşit, F. (2003). Farklı kültürlerde girişimcilik niyeti ve üniversite öğrencilerine yönelik karşılaştırmalı bir araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Arıkan, T. (2004). Girişimcilik: Temel kavramlar ve bazı güncel konular. (2. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bilge, H. & Bal, V. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(16), 131-148.
- Bozkurt, Ö. & Endurur, K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(2), 57-78.
- Börü, D. (2006). Girişimcilik eğilimi: Marmara Üniversitesi işletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayın No: 733-21, İstanbul.
- Brown, T. A. (2006). Confirmatory factor analysis for applied research. New York: The Guilford Press.
- Can, H., Tuncer, D., & Ayhan, D. Y. (1994). Genel işletmecilik bilgileri. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Costello, A. B., & Jason W. O. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. Practical Assessment, Research and Evaluation, 10(7), 1-9.
- Çelik, A., & Akgemci, T. (1998). Girişimcilik kültürü ve KOBİ'ler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dinçer, Ö., & Fidan, Y. (2009). İşletme yönetimine giriş. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Döm, S. (2006). Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Dündar, S., & Ağca, V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesine ilişkin ampirik bir çalışma. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1), 121-142.
- Gemlik, N., & Kırış R. (2013). Sağlık yönetimi öğrencilerinin girişimcilik özellikleri üzerine bir araştırma. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(1), 163-170.
- Gerber, M. E. (2002). Girişimcilik tutkusu. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gorman, G., Hanlon D., & King W. (1997). Some research perspectives on entrepreneurship education, enterprise education and education for small

- business management: A ten-year literature review. *International Small Business Journal*, 15(3), 56-77.
- Gürdoğan, N., (2011). Girişimcilik ve girişim kültürü. İstanbul: İGİAD Yayınları.
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma: İspir Hamza Polat MYO örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- İbicioğlu, H., Taş S., & Özmen İ. (2010). Üniversite eğitiminin girişimcilik düşüncesinin değişimine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1), 53-74.
- İrmiş, A., & Barutçu E. (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: bir alan araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 1-25.
- Karabulut, T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 16(1), 331-356.
- Keat, O. Y., Selvarajah C., & Meyer, D. (2011). Inclination towards entrepreneurship among university students: An empirical study of Malaysian University students. *International Journal of Business and Social Science*, 2(4), 206-220.
- Kılıç, R., Keklik B., & Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF işletme bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (17)2, 423-435.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Littunen, H. (2000). Entrepreneurship and the characteristics of the entrepreneurial personality. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 6(6), 295-299.
- Mucuk, İ. (2008). Modern işletmecilik. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Müftüoğlu T., (1994). İşletme iktisadı. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Naffziger, D. (1995). Entrepreneurship: A person based theory approach. In J. Katz, A. C. Corbett (Eds), *Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence, and Growth* (Vol. 2, pp. 21-50). Bingley, UK: JAI Press Inc.
- Nunnally, J. C., & Bernstein I. H. (1994). *Psychometric theory*. (3rd Edition). New York: McGraw-Hill Inc.
- Örücü, E., Kılıç, R., & Yılmaz Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 27-47.
- Özdemir, L. (2013). Kırgızistan-Türkiye manas üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 41-65.
- Saraçoğlu, M., Duran, C., & Taşkın, E. (2010). Girişimcilikte yaratıcılığın üç boyutu: Birey, süreç ve ürün. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 1-14.
- Şimşek M. Ş., & Çelik A. (2012). Genel işletme. Konya: Eğitim Yayınevi.

- Tavşancıl, E. (2010). Tutumların llmesi ve SPSS ile veri analizi. (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yılmaz, E. & Sünbül, A. (2009). Üniversite đrencilerine yönelik girişimcilik leđinin geliştirilmesi. Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi, 21, 195-203.
- Yıldız, S. & Kapu, H. (2012). Üniversite đrencilerinin bireysel değerleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki: Kafkas niversitesi'nde bir araştırma. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(3), 39-66..